

บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน วิเคราะห์กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

Roles of Local Administrative Organization in Management and Development of the Community Forest: An Analysis of Ban Lao Sub District Administrative Organization, Ban Fang District, Khon Kaen Province

ชินาธิป มะธิปะโน¹และ หควณ ชูเพ็ญ ²

Chinathip Mathipano¹ and Hhakuan Coopen²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินงานป่าชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น 2) บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน และ 3) เสนอแนวทางและส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา เลือกสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง แบบเจาะจง จำนวน 20 คน ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน ประชาชนผู้ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านเหล่า จำนวน 10 คน และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม

ผลการศึกษา พบว่า 1) ประชาชนในพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านเหล่า เป็นจำนวนมาก ทำให้สภาพป่าเสื่อมโทรม ประชาชนยังไม่เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ 2) บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน ด้านบุคลากร พบว่า ส่วนใหญ่คณะทำงานได้จัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน ด้านงบประมาณ พบว่า มีการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดการ พบว่า คณะทำงานรับฟังและเข้าถึงชุมชนได้ดี และการบริหารจัดการป่าชุมชน โดยประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม และด้านประชาชน พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วม มีความตระหนักในการปกป้อง อนุรักษ์ ดูแลป่า และชุมชน มีความห่วงใย ใช้สอยประโยชน์จากป่าอย่างรู้คุณค่า

ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการป่าชุมชน ควรให้หน่วยงานกำหนดและเข้มงวดเรื่องกฎระเบียบการจัดการให้ชัดเจน ปลูกฝังให้เยาวชนรุ่นใหม่ในชุมชนเห็นคุณค่าและอนุรักษ์ป่าไม้ร่วมกัน โดย 1) ควรสร้างมาตรฐานในการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน ไปสู่คุณภาพในการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชนในระยะยาว 2) ควรมีการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่า

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ

ชุมชน รวมไปถึงการดูแล รักษาป่าชุมชนอย่างต่อเนื่อง และ 3) หน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความรู้และเงินนโยบายกลางให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ทราบอย่างทั่วถึง

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ, การพัฒนา, ป่าชุมชน

Abstract

This research aimed to study 1) The current issues in the implementation of community forestry of Ban Lao Sub District Administrative Organization, Ban Fang District, Khon Kaen Province. 2) Roles of Local Administrative Organization in Management and Development of the Community Forest. and 3) Propose and encourage the management and development of community forestry. The population of the study were collected through 20 purposive sampling including community leaders 5 persons, 10 persons and officials people who misused community forests of Ban Lao Sub 5 persons District Administrative Organization . The research used questionnaires as methodologies.

The results showed that 1) The people in the community misused forests resources resulting in greater forest degradation , people do not realize the importance of conservation and cherish the community forest and there were no serious systemic administration. 2) The roles of local government in the management and development of the community forest, Personnel found that most of the working group has organized various activities with community benefits, Budget has found support from the local government, Management showed that there was a working group for listening and outreach as well as and the people in the community to participate in involvement and are aware of the protection and conservation of forest communities are cherished and appreciate the value of the forest.

It was suggested that the management of community forest should be defined by stringent regulatory principles and encouraging young people in the community to value and preserve the forest. 1) Standards should be established for the management and development of community forestry to ensure quality of good management and development of community forestry in the long run. 2) A campaign to raise awareness in the community forest conservation including care maintain continuous forest. and 3) Local administrative organizations concerned with federal policy should educate and inform local residents.

Keywords : Management, Development, Community Forest

บทนำ

ป่าไม้จัดเป็นทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีความสำคัญต่อมนุษย์มากมายหลายด้าน เป็นต้นกำเนิดของปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เป็นปัจจัยพื้นฐานในการตั้งถิ่นฐาน และประกอบอาชีพของมนุษย์ เป็นปัจจัยในการรักษาสมดุลทางธรรมชาติ ส่วนป่าไม้ในระบบย่อยลงมา คือ ป่าชุมชน เป็นพื้นที่ป่าไม้ที่ได้รับการจัดการโดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชน และองค์กรชุมชนในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ตามความเชื่อและวัฒนธรรมท้องถิ่น เมื่อประเทศไทยมีการพัฒนาและการขยายตัวทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีการใช้ทรัพยากรต่างๆ เป็นวัตถุดิบเพื่อการผลิตจำนวนมาก โดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้ที่ถูกใช้เกินกว่าศักยภาพ มีการบุกรุกแผ้วถางเปลี่ยนพื้นที่ป่าไม้เป็นที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม ทำให้สูญเสียป่าไม้อย่างถาวร เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรอื่นๆ เช่น ทำให้ขาดแคลนน้ำ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ในขณะที่ราษฎรในชนบทไทยจำนวนมาก ดำรงชีพด้วยการอาศัยพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ ส่งผลให้ราษฎรดังกล่าวที่พึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้และมีอาชีพหลักด้านเกษตรกรรม ทำการเกษตรไม่ได้ผล ผลผลิตตกต่ำ คุณภาพชีวิตไม่ดี ส่งผลให้สังคม มีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน สาเหตุจากการบุกรุกป่าเพิ่มมากขึ้น ยิ่งก่อให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงและบ่อยครั้ง ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ปฏิบัติงานด้านป่าไม้กับราษฎร ที่ต้องอาศัยทรัพยากรป่าไม้ในการยังชีพ จนสังคมขาดความสงบสุข (กรมป่าไม้, 2553)

การลดลงของพื้นที่ป่าไม้อย่างรวดเร็วและเหลือป่าไม้ไม่เพียงพอ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพสังคมเศรษฐกิจทั้งระดับครัวเรือนและระดับประเทศ จากปัญหาดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการอนุรักษ์ป่าไม้ ตลอดจนการสร้างป่าชุมชนขึ้นหลายๆ แห่ง ซึ่งทุกวันนี้มีป่าชุมชนเกิดขึ้นทั่วประเทศ สาเหตุสำคัญเป็นเพราะว่า สังคม

ตระหนักดีว่า ลำพังรัฐฝ่ายเดียวไม่สามารถฟื้นคืนป่า ให้กลับมามีความสมบูรณ์ได้ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีภาคประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วม โดยชุมชนต้องแสดงบทบาทการเป็นเจ้าของและบำรุงรักษาป่าให้เป็นของชุมชน และเพื่อให้อำนาจและสิทธิต่อประชาชนในการจัดการป่าของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2549)

กฎหมายได้กำหนดอำนาจหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติซึ่งรวมถึงพื้นที่ป่า อาทิจำนวนราษฎรแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 290 ได้บัญญัติไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยต้องมีการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการจัดการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชนตนเอง (รัฐสภาไทย, 2550) อีกทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ทุกภาคส่วนในสังคมไทยเห็นพ้องร่วมกันน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม โดยหนึ่งในเป้าหมายหลักเน้นคุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกต้นไม้และปลูกป่าโดยชุมชนและเพื่อชุมชนเพิ่มขึ้น มุ่งรักษาและฟื้นฟูพื้นที่ป่าและเขตอนุรักษ์พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการจัดการองค์ความรู้ ให้เป็นเครื่องมือในการวางแผนและบริหารจัดการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ [สศช.], 2555) ทางด้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ 2557 (คสช.) มีคำสั่งและประกาศ ที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ โดยคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 64/2557 วันที่ 20 มิถุนายน 2557 เรื่อง การปราบ

ปรามและหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ ข้อ 3 ให้หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ ติดตามผลคดีป่าไม้และดำเนินการฟื้นฟูพื้นที่ป่า ที่ถูกบุกรุกทำลาย ให้คืนสภาพป่าไม้ที่สมบูรณ์ดังเดิม โดยประสานกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งภาคประชาชน และองค์กรชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าวอย่างจริงจัง (คณะรักษาความสงบแห่งชาติ[คสช.],2557)

นอกจากนี้ ตามแผนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมป่าไม้ได้ถ่ายโอนภารกิจด้านการพัฒนาป่าชุมชน และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ถ่ายโอนภารกิจด้านการควบคุมไฟป่า ให้แก่เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นภารกิจประเภทกลุ่มงาน ในหน้าที่ที่เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลต้องทำด้วย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2549) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานราชการที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยมีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 67 โดยจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปฏิบัติตามหน้าที่อื่น ตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรบุคลากรให้ตามความจำเป็นและเหมาะสม (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546)

แนวคิดการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน อาทิ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านการจัดการ และด้านประชาชน การบริหารจัดการป่าชุมชนเป็นองค์ความรู้ที่มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของแต่ละชุมชน ซึ่งในแต่ละชุมชนสามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมของชุมชนตน หากเกิดความร่วมมือที่ดีในการร่วมอนุรักษ์และวางแผนทรัพยากรป่า

ชุมชน ระหว่างประชาชนผู้ซึ่งอาศัยประโยชน์ในพื้นที่ป่าชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็สามารถพลิกฟื้นป่าที่เสื่อมโทรมให้กลับมามีความอุดมสมบูรณ์และเป็นแหล่งพึ่งพิง และใช้ประโยชน์ของชุมชนต่อไปในอนาคต

ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงกระบวนการบริหาร รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานแนวทางพัฒนา และแก้ไขปัญหาของป่าชุมชน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น โดยเน้นที่ประชาชนเป็นศูนย์กลาง ร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการคุ้มครองดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน

วัตถุประสงค์การศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินงานป่าชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

2.2 เพื่อศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน

2.3 เพื่อเสนอแนวทางและส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ทราบถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินงานป่าชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

3.2 ทราบถึงบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน

3.3 ทราบถึงแนวทางและส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน องค์การบริหาร

บริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอบ้านฝาง จังหวัด
ขอนแก่น

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 นิยามป่าชุมชน

ป่าชุมชนเป็นป่าไม้ธรรมชาติ หรือป่าไม้
เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และได้
แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างระบบสังคม
กับระบบป่าไม้ที่มีต่อกัน เป็นขบวนการทางสังคม
ด้านหนึ่ง ทำให้เราควรมองความสัมพันธ์นี้เป็น
องค์รวม รวมถึงการดำรงอยู่ของป่าชุมชน ย่อม
เป็นตัวชี้วัด ว่าระบบทั้งสองนั้น ต่างพึ่งพาอาศัย
และช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และป่าชุมชน
ยังคงเป็นตัวการทำให้เกิดการพัฒนา และอนุรักษ์
ฟื้นฟูธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลประโยชน์
ของส่วนรวมและตอบสนองต่อ เศรษฐกิจในการ
ยังชีพของคนในชุมชน โดยให้ประชาชนเป็นผู้ได้
รับประโยชน์เป็นผู้ควบคุมดำเนินการ โดยมีองค์กร
ประชาชนเป็นแกนนำ รวมทั้งมีการตั้งกฎเกณฑ์
ขึ้น เพื่อใช้ในการบังคับและลงโทษ เมื่อมีการฝ่าฝืน
ซึ่งการดำเนินงานของป่าชุมชนก็เป็นแนวคิดเรื่อง
การกระจายอำนาจออกจากศูนย์กลาง เพื่อให้ท้อง
ถิ่นมีอำนาจในการจัดการป่าชุมชนของตนเอง ดัง
นั้นป่าชุมชนจะเกิดผลสำเร็จได้นั้น ต้องมีองค์กร
ประชาชนที่เข้มแข็งเข้ามาดำเนินการ เพื่อที่จะเกิด
การพัฒนาป่าชุมชนอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะ
กรรมการวิจัยแห่งชาติ,2552ก)

4.2 การถ่ายโอนภารกิจจากรัฐบาล ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนด
แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 35 กำหนด
ให้คณะกรรมการจัดทำแผนตามมาตรา 30 และ
แผนปฏิบัติการตามมาตรา 32 ให้แล้วเสร็จภายใน
หนึ่งปี นับแต่วันที่กรรมการเริ่มปฏิบัติหน้าที่ ซึ่ง

แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น พ.ศ. 2543 ตามมาตรา 30 ของพระราช
บัญญัติดังกล่าวนั้น คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความ
เห็นชอบและนำเสนอรัฐสภาทราบ พร้อมทั้งได้
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป
เล่ม 118 ตอนพิเศษ 4 ง วันที่ 18 มกราคม 2544

แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 30 แห่ง พระราช
บัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้
กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการ
สาธารณะของรัฐและขององค์กรปกครองส่วนท้อง
ถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย
กันเองให้ชัดเจน การดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติ
การกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ คณะ
กรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ได้ให้ส่วนราชการต่างๆ ที่มีภารกิจ
ถ่ายโอน ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเบื้องต้น
ตามกรอบแนวทางที่กำหนดและนำมารวบรวม
บูรณาการเป็นแผนปฏิบัติการที่สมบูรณ์ ซึ่งมี
ขอบเขตการถ่ายโอน ขั้นตอนวิธีปฏิบัติ และปีที่
ถ่ายโอน โดยมีการเร่งรัดให้มีการถ่ายโอนภารกิจ
ให้ครบ และเสร็จสิ้นภายในระยะเวลาตามมาตรา 30
(สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงาน
บุคคลส่วนท้องถิ่น [สำนักงาน ก.ถ.], 2544)คณะ
กรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นได้พิจารณาให้ความเห็นชอบการถ่าย
โอนภารกิจทั้ง 6 ด้าน รวมมีการถ่ายโอนภารกิจทั้ง
สิ้น 245 เรื่อง มีส่วนราชการที่ถ่ายโอนภารกิจ 50
กรม ใน 11 กระทรวง

ผู้ศึกษาขอกล่าวถึงเฉพาะส่วนหน้าที่
ที่รับการถ่ายโอนภารกิจจากรัฐบาล ด้านที่ 5)
ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ข้อย่อย 5.1)
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การคุ้มครองดูแล
และบำรุงรักษาป่า (สำนักงาน ก.ถ., 2544) โดยมี
รายละเอียดดังนี้

ขอบเขตการถ่ายโอน

1) เขตพื้นที่ที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ยกเว้นพื้นที่อนุรักษ์ ได้แก่ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการอยู่แล้ว ให้ถ่ายโอนได้ทันที โดยมีเงื่อนไข คือ พื้นที่ป่าดังกล่าว ต้องอยู่ติดกับชุมชน หรือชุมชนได้ดูแลป่านั้นอยู่แล้ว

2) ป่าชุมชน การป้องกันไฟป่า และควบคุมไฟป่า ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนดำเนินการและสนับสนุนด้านงบประมาณ

3) ป่าชุมชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดูแลป่าไม้และวางแผนใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนในท้องถิ่นของตน

ส่วนราชการที่ถ่ายโอนภารกิจงาน
พัฒนาป่าชุมชน กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ขั้นตอนการถ่ายโอน

1) มอบอำนาจการบริหารจัดการ การอนุรักษ์ฟื้นฟู บำรุงรักษา ดูแลและการใช้ประโยชน์ตามระเบียบกฎหมายบัญญัติ

2) ประชาสัมพันธ์

3) สสำรวจข้อมูลและความพร้อมของ อบต. ในการดำเนินงานด้านป่าชุมชน

4) เตรียมความพร้อมให้แก่ อบต. ในด้านการพัฒนาป่าชุมชนและการกระจายอำนาจ

5) สนับสนุนให้มีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมด้านการพัฒนาป่าชุมชนทุกกิจกรรม

6) สนับสนุนให้ อบต. จัดทำและบรรจุงานพัฒนาป่าชุมชนในแผนพัฒนาตำบล

7) สนับสนุนด้านวิชาการทางด้านป่าไม้เฉพาะให้แก่การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

8) ถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปีที่ถ่ายโอนพ.ศ. 2545

ท้องถิ่นที่รับการถ่ายโอนเทศบาล, อบต.

และ กทม.

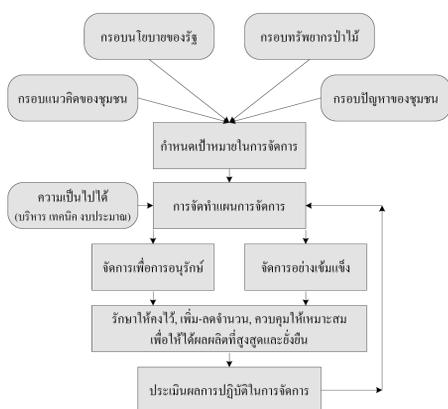
ตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามภารกิจที่ถ่ายโอน

4.3 กระบวนการจัดการป่าชุมชน

กระบวนการจัดการป่าชุมชนจะต้องสอดคล้องกับสถานการณ์เชิงนโยบายของรัฐ ทฤษฎีการป่าไม้ที่มีอยู่ แนวคิดของชุมชนและปัญหาที่เผชิญอยู่ นำมากำหนดเป้าหมายในการจัดการป่าชุมชน โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการดำเนินงาน จากนั้นจัดทำแผนการจัดการ โดยมุ่งเป้าหมายเพื่อการใช้สอยพร้อมๆ กับการอนุรักษ์ เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน นอกจากนี้ต้องการทบทวนเพื่อการปรับปรุงการดำเนินงานให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แสดงดังภาพที่ 1

4.4 สภาพป่าชุมชนขององค์การบริหารตำบลบ้านเหล่าป่าชุมชนบ้านเหล่า หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านเหล่า อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

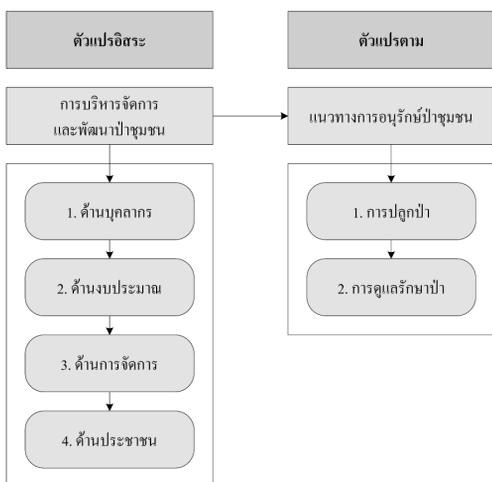
ยังไม่ได้มีการจัดตั้งและขึ้นทะเบียนโครงการป่าชุมชน กับกรมป่าไม้ สภาพป่าชุมชนในปัจจุบันจึงค่อนข้างเสื่อมโทรม เนื่องจากถูกบุกรุกทำลาย เพื่อขยายพื้นที่อยู่อาศัยของประชาชนในชุมชน เพื่อเพิ่มที่ดินทำกินทางการเกษตร การบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชนในปัจจุบัน ยังไม่มีแนวทางและการส่งเสริมอย่างชัดเจนไม่มีข้อมูลเชิงพื้นที่ในการวางแผนงานที่เพียงพอ ขาดแคลนงบประมาณและบุคลากรแกนนำในการริเริ่มบริหารจัดการป่าชุมชน ประชาชนในพื้นที่ยังไม่มีส่วนร่วมในการปกป้องรักษาป่าชุมชนของตนอย่างจริงจัง

ภาพที่ 1 กระบวนการจัดการป่าชุมชน (ดัดแปลงจาก ปกรณ์ จริงสูงเนิน, 2540 อ้างถึงใน สมชัย เบญจฉาย, 2553)

4.5 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ในการพัฒนากรอบแนวคิดในการศึกษา ผู้ศึกษาได้อาศัยพื้นฐานจากแนวคิดของการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน จากกรอบความคิดเชิงทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการศึกษา

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน วิเคราะห์กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น หลักการดำเนิน การศึกษา เริ่มจาก 1) ทบทวนเอกสารผลงานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน และ 2) ทำการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน โดยการออกสนามเก็บข้อมูลแบบสอบถามเชิงลึกตามลำดับขั้นตอนเพื่อให้การศึกษา ครั้งนี้ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดวิธีดำเนินการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา

ผู้ศึกษามีรายละเอียดแนวทางการการวิจัย ดังต่อไปนี้

1) ทบทวนเอกสารผลงานวิจัย

เกี่ยวกับบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน ที่เกี่ยวข้อง

2) การเก็บข้อมูลภาคสนาม

โดยการสังเกตและ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสนทนากลุ่ม

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

1) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ใช้วิธีเลือกสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง แบบเจาะจง จำนวน 20 คน ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชนจำนวน 5 คน ประชาชนผู้ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านเหล่า จำนวน 10 คน และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า จำนวน 5 คน

2) แบบสอบถามโดยมีประเด็น

การสัมภาษณ์ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และข้อมูลเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ รวมไปถึงปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน วิเคราะห์กรณีองค์การบริหารส่วน

ตำบลบ้านเหล่า อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

3) การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยนำข้อมูลที่ได้มาจัดเก็บเป็นหมวดหมู่และการตรวจสอบข้อเท็จจริงผู้ศึกษาใช้วิธีการตรวจสอบ โดยหาความน่าเชื่อถือจากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน โดยวิธีสัมภาษณ์ประเด็นเดียวกันในบริบทที่ต่างกัน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบ ว่ามีประเด็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ เมื่อตรวจสอบแล้วเสร็จประมวลผลเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนาวิเคราะห์ เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงที่ได้จากการศึกษา

5.3 การวิจัยเชิงปริมาณ

1) พื้นที่ศึกษาคือ ป่าชุมชนบ้านเหล่า หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านเหล่า อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น เท่านั้น

2) ประชากรในที่ใช้ในการศึกษาคือกลุ่มผู้นำชุมชน ประชาชนผู้ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านเหล่า และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า จำนวน 20 คน

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน ได้แก่ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินงานป่าชุมชนตอนที่ 3 ข้อมูลบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน และตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวบทบาท

4) การเก็บรวบรวมข้อมูลสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งแบบปลายปิด (เลือกตอบ) และ แบบปลายเปิด (เขียนแสดงความคิดเห็น) ซึ่งเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน วิเคราะห์กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

5) การวิเคราะห์ข้อมูลโปรแกรมพื้นฐานด้านสถิติ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

ผลการศึกษาผลจากการศึกษาพบว่า

6.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 20 คน ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน ประชาชนผู้ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านเหล่า จำนวน 10 คน และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า จำนวน 5 คน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 55.0 ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 12 คน คิดเป็น ร้อยละ 60.0 และส่วนใหญ่มีระยะเวลาการอาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า มากกว่า 10 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0

6.2 สรุปผลการศึกษาจากวัตถุประสงค์
ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินงานป่าชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนในพื้นที่มีการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านเหล่า เป็นจำนวนมากทำให้สภาพป่าเสื่อมโทรม ประชาชนยังไม่เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์และหวงแหนพื้นที่ป่าชุมชน รวมถึงไม่มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบจริงจัง

ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชนด้านบุคลากร พบว่า ส่วนใหญ่ขณะทำงานได้จัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน ด้านงบประมาณ พบว่า มีการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดการพบว่า ขณะทำงานรับฟังและเข้าถึงชุมชนได้ดี และการ

บริหารจัดการป่าชุมชน โดยประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม และด้านประชาชนพบว่า ชุมชนมีส่วนร่วม มีความตระหนักในการปกป้อง อนุรักษ์ ดูแล ป่า และชุมชน มีความห่วงแหน ใช้สอยประโยชน์จากป่าอย่างรู้คุณค่า

ข้อที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางและส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

ข้อเสนอแนวทางด้านบุคลากร พบว่า เน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนด อัตรากำลังและกำหนดคุณภาพของบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ในการอนุรักษ์ป่าชุมชน เป็นไปอย่างเหมาะสม และมีการให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมการอนุรักษ์ป่าชุมชนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องที่มีความรู้ ความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความตั้งใจ และมีประสบการณ์ในการมาถ่ายทอดความรู้แก่กลุ่มผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนวทางด้านงบประมาณ พบว่า ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกลุ่มผู้นำชุมชนร่วมกันกำหนดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ป่าชุมชนบ้านเหล่า และมีความโปร่งใสในการรายงานการเบิกจ่ายงบประมาณในชุมชน

ข้อเสนอแนวทางด้านการจัดการพบว่า ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้นำชุมชน และประชาชนผู้ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านเหล่า มีการกำหนดกฎระเบียบต่างๆ สร้างแผนงานในการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชนบ้านเหล่าร่วมกัน มีความชัดเจนของแผนงาน เกิดความเข้าใจนำไปปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับสถานการณ์เชิงนโยบายของรัฐบาล ทรัพยากรป่าไม้ชุมชนที่มีอยู่ แนวคิดและวัฒนธรรมของชุมชนด้วย

ข้อเสนอแนวทางด้านประชาชน พบว่า ให้ประชาชนแต่ละคนในชุมชน ควรให้ความร่วมมือกับทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการร่วม

กันสร้างแผนงานในการจัดการและพัฒนาป่าชุมชนบ้านเหล่า

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาที่กล่าวถึงบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน รวมถึงแนวทางและการส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมชัย เบญจฉาย, 2553 เกี่ยวกับแนวทางการบริหารป่าชุมชน ซึ่งการบริหารป่าชุมชนต้องดำเนินการไปอย่างเป็นระเบียบ ถูกต้อง เป็นไปตามแผน มีความต่อเนื่อง คล่องตัว ใช้งบประมาณอย่างประหยัดสุด ประโยชน์สูง มีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมาย การกำหนดอัตรากำลัง และคุณภาพของบุคลากร และการกำหนดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ และยิ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปกรณ์ จริงสูงเนิน, 2540 เกี่ยวกับแนวคิดที่ว่า กระบวนการจัดการป่าชุมชนจะต้องสอดคล้องกับสถานการณ์เชิงนโยบายของรัฐ ทรัพยากรป่าไม้ที่มีอยู่ แนวคิดของชุมชนและปัญหาที่เผชิญอยู่

ข้อเสนอแนะ

แนวทางการจัดการป่าชุมชนควรมีการเข้มงวดเรื่องกฎระเบียบ โดยมีการกำหนดขอบเขตการจัดการให้ชัดเจน ปลูกฝังให้เยาวชนรุ่นใหม่ในชุมชนเห็นคุณค่าและอนุรักษ์ป่าไม้ร่วมกัน เพื่อให้ป่าชุมชน มีความอุดมสมบูรณ์และใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่า 7.1) ควรสร้างมาตรฐานในการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชนไปสู่คุณภาพในการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการและพัฒนาป่าชุมชนในระยะยาว 7.2) ควรมีการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าของชุมชน รวมไปถึงการดูแล รักษาป่าชุมชน

อย่างต่อเนื่อง และ 7.3) หน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความรู้และแจ้งนโยบายกลางให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ทราบอย่างทั่วถึง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษากลุ่มผู้นำชุมชน ประชาชนผู้ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านเหล่า และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า ที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการทำวิจัย

บรรณานุกรม

- กรมป่าไม้. (2553). *ป่าไม้ของเรา*. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2557, จาก http://www.forest.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=603&Itemid=503&lang=th
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2549). *มาตรฐานการพัฒนาป่าชุมชน*. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2557, จาก http://www.tlg.rmutt.ac.th/wp-content/uploads/2011/11/44-Download_มาตรฐานการพัฒนาป่าชุมชน.pdf
- คณะรักษาความสงบแห่งชาติ [คสช.]. (2557). *คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 64/2557 เรื่อง การปราบปรามและหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้*. ค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2557, จาก http://library2.parliament.go.th/giventake/content_ncpo/ncpo-order64.pdf
- เพ็ญศรี ม้าแก้ว. (2556). การจัดการป่าชุมชนบ้านดอนมูล ตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย [ฉบับอิเล็กทรอนิกส์]. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 5 (6), 38-53
- รัฐสภาไทย. (2550). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550*. ค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2557, จาก http://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_w3c/ewt_dl_link.php?nid=7236
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. (2548). *การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ*. (หน้า 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- สมชัย เบญจขย. (2553). *การบริหาร การจัดการและการวางแผนงานป่าชุมชน*. ค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2557, จาก www.dnp.go.th/fca16/file/fkdyrgler9tq4sx.doc
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ [สศช.]. (2555). *แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. ค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2557, จาก <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น [สำนักงาน ก.ถ.]. (2544). *แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. ค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2557, จาก www.local.moi.go.th/plan01.doc
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2552ก). *แบบเสนอโครงการวิจัย การวิเคราะห์รูปแบบบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน*. ค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2557, จาก www.dnp.go.th/fca16/file/nkl3n107rg6af16.doc
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2552ข). *การศึกษารูปแบบการคุ้มครองป้องกัน ป่าชุมชน และกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรป่าไม้โดยการมีส่วนร่วม*. ค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2557,

จาก www.dnp.go.th/fca16/file/2a4k2q85lmz9pan.doc

สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้. (2557). *ฐานข้อมูลป่าชุมชน “เดือนมิถุนายน 2557”*. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2557, จาก http://www.forest.go.th/community_extension/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=105&Itemid=&lang=th

สุพัฒน์ หน่อแหวน. (2540). *การจัดระเบียบป่าชุมชนกับการพัฒนาชนบท*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุรินทร์ อ้นพรหม. (2554). *ป่าชุมชน: เทคโนโลยีอำนาจควบคุมชุมชน ในเขตป่าขึ้นใหม่? กรณีศึกษาป่าชุมชนห้วยแก้ว ตำบลห้วยแก้ว อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ [ฉบับอิเล็กทรอนิกส์]. วารสารสังคมวิทยามานุษยวิทยา, 30 (2), 155-177.*